

KF-105

March-2014

S.Y.B.A. (Annual Pattern)**Sanskrit : Paper – IV****(First Subsidiary)**[काव्यप्रकाश – १, १० - मम्मटः
साहित्यदर्पणम् – ६ - विश्वनाथ]**Time : 3 Hours]****[Max. Marks : 70**

सूचना : (1) पसंद करेले विकल्प स्पष्टपणे दर्शावो.

Instructions : Mention clearly the options you attempt.(2) प्रश्ननी जमणी भाजुअे दर्शावेल अंक प्रश्नना गुण दर्शावे छे.
Figures to the right indicate full marks of the question.

१. नीचेनाभांथी कोर्धपण थार ससंदर्भ समजावो : २०
1. Explain with reference to context any **four** of the following : 20
- (१) एतद्विलक्षणा तु कविवाङ्निर्मितिः ।
(२) आदित्यादेर्मयूरादीभिवानर्था निवारणम् ।
(३) अत्र स्फुटो न कश्चिद्दलङ्कारः । रसस्य च प्राधान्यान्नालङ्कारता ।
(४) भेदग्रहणमनन्वयव्यवच्छेदाय ।
(५) अत्र जयलक्ष्मीशब्दस्य केवलं कान्तावाचकत्वं नास्ति ।
(६) अत्रोडुपेन सागर तरणमिव मन्मत्या सूर्यवंशवर्णनमित्युपमायत्तं पर्यवस्थति ।
२. नीचेनाभांथी गमे ते भे पर समीक्षात्मक नोंध लपो : १५
2. Write short notes on any **two** of the following : 15
- (१) काव्य प्रयोजनानि ।
(२) कविसृष्टिः - ब्रह्मणःसृष्टिः ।
(३) काव्यलक्षणम् ।
(४) मम्मटस्य विद्वत्ता ।
३. नीचेनाभांथी गमे ते भे सविस्तार समजावो : १०
3. Explain in detail any **two** of the following : 10
- (१) तत्र पूर्वं पूर्वरङ्गः सभापूजा ततः परम् ।
कथनं कविसंज्ञादेर्नाटकस्याप्यथामुखम् ॥
(२) प्रख्यातवंशो राजर्षिर्धीरोदात्तः प्रतापवान् ।
दिव्योऽथ दिव्यादिव्यो वा गुणवान्नायको मतः ॥
(३) तस्याः प्ररोचनावीथी तथा प्रहसना मुखे ।
अङ्गान्यत्रोन्मुखीकारः प्रशंसातः प्ररोचना ॥
(४) मुखं प्रतिमुखं गर्भो विमर्श उपसंइयति ।
इति पञ्चास्य भेदाः स्युः क्रमाल्लक्षणमुच्यते ॥

४. नीयेनामांथी गमे ते भे पर समीक्षात्मक नोध लपो : १०
4. Write critical notes on any **two** of the following : 10
- (१) चतुर्विधः अभिनयः ।
 (२) पताका स्थानक ।
 (३) पञ्च अर्थप्रकृतयः ।
 (४) नाटक स्वरूपम् ।
५. (अ) नीयेनामांथी गमे ते भे अलंकार उदाहरण सहित समजावो : ५
5. (A) Explain with illustration any **two** figures of speech of the following : 5
- (१) रूपकम् ।
 (२) श्लेषः ।
 (३) दृष्टान्तः ।
 (४) व्याजस्तुतिः ।
- (ब) नीयेनामांथी गमे ते भे अलंकार युग्मोनो भेद स्पष्ट करो : ५
- (B) Distinguish between the figures of speech in any **two** of the following pairs : 5
- (१) विभावना – विशेषोक्तिः ।
 (२) दीपक – तुल्ययोगिता ।
 (३) सामान्य – मीलितम् ।
 (४) उपमा – उत्प्रेक्षा ।
- (क) नीयेना श्लोकोमांथी कोर्धपण भे अलंकारोनी कारण सहित ओणभ आपो : ५
- (C) Recognize giving reasons the अलङ्कार in any **two** of the following verses : 5
- (१) लब्ध्वा तव बाहुस्पर्श यस्याः स कोऽप्युल्लासः ।
 जयलक्ष्मीस्तव विरहे न खलूज्ज्वला दुर्बला ननु सा ॥
- (२) राकायमकलङ्क चेदमृतांशोर्भवेद्वपुः ।
 तस्या मुखं तदा साम्यपराभवमवाप्नुयात् ॥
- (३) देवी भावं गमिता परिवारपदं कथं भजत्वेषा ।
 न खलू परिभोगयोग्यं देवतरुपाङ्कितं रत्नम् ॥
- (४) क्षीणः क्षीणोऽपि शशी भूयो भूयोऽभिवर्धतेनित्यम् ।
 विरम प्रसीद सुन्दरि यौवनमनिर्वर्ति यातं तु ॥